

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ХХ-ХХІ СТ.

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 01/4/23

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 23 р.

Розробник:

Братусь І.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Братусь І.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«__» _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Вероніка ЗАЙЦЕВА

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	1	-
Семестр	1	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Художня культура ХХ-ХХІ ст.» є засвоєння студентами знань з історії основних видів мистецтв, опанування ними магістральних напрямків розвитку художньої культури ХХ-ХХІ століть.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- опанування систематизованих знань про шляхи розвитку світової художньої культури,
- засвоєння теоретичних знань про магістральні художні процеси у світовому історико-мистецькому процесі,
- оволодіння мовою певних мистецьких напрямків та знайомство з відповідною фаховою термінологією,
- ознайомлення з цінностями, ідеалами, естетичними нормами різних культурно-історичних епох, національних напрямів і шкіл у мистецтві на прикладі найбільш значимих творів,
- розвиток почуттів, емоцій, образного, асоціативного та критичного мислення,
- виховання художньо-естетичного смаку і культури сприйняття мистецького твору, толерантності, поваги до культурних традицій народів світу,
- формування в майбутніх фахівців навичок використання набутих знань та вмінь для розширення свого світогляду, пізнавального інтересу, вдосконалення художньо-естетичного рівня, усвідомленого створення власного культурного середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

- СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- СК 3. Здатність використовувати знання та практичні навички з сценографії з метою найвиразнішого розкриття концепції і змісту драматичного твору та його художнього втілення.
- СК 8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

3. Результати навчання за дисципліною

Студенти мають знати:

- специфіку виражальних засобів різних видів мистецтв;
- основні стилі, напрями і національні мистецькі школи та їхні духовні, моральні й естетичні домінанти ХХ-ХХІ ст.;
- ідейні та естетичні причини появи та зміни творчих методів, їх взаємозв'язок на духовному та художньому рівні;
- особливості художньої мови, комунікативних кодів мистецьких феноменів загальносвітового значення.

вміти:

- визначати характер культурних і мистецьких явищ сучасності на основі компаративного зіставлення з минулим світовим досвідом;
- синхронізувати культурно-мистецькі феномени вітчизняної та світової художньої культури ХХ-ХХІ ст.;
- давати особистісну оцінку явищ сучасного мистецького життя, пріоритетів та напрямів культурної політики держави;
- мотивовано організовувати пізнавальну діяльність (від постановки цілей до одержання і оцінки результатів) та самостійно вибирати критерії для компаративного аналізу і оціночного визначення культурно-мистецьких явищ ХХ-ХХІ ст.;
- одержувати потрібну інформацію з різноманітних джерел, використовувати мультимедійні ресурси та комп'ютерні технології;
- застосовувати здобуті знання у педагогічній, гуманітарно-політичній, просвітницькій та культуротворчій діяльності.

Результати навчання:

- РН 1 Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.
- РН 4 Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- РН 5 Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

- РН 7 Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.
- РН 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.
- РН 11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.
- РН 14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль І.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ							
Предмет і завдання курсу. Тоталітарна та демократичні культури	7	2					5
Екзистенціалізм в художній культурі	7	2					5
Сценографія ХХ століття	10						10
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	26	4					20
Змістовий модуль ІІ.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ- ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ							
Антивоєнна риторика культури 40-50-их років ХХ століття	5	2	2				1
Культура бітників	6	2	2				2
Світова художня культура 60-70-их років ХХ століття	6	2	2				2
Світова художня культура 80-90-их років ХХ століття	7	2					5
Кіномистецтво ХХ-ХХІ століття	9	2	2				5
Естетика постмодернізму художньої творчості ХХ ст.	9	2	2				5
Тенденції цифрової художньої культури	7	2					5

Художня культура ХХІ ст.	9	2	2				5
<i>Модульний контроль</i>	6						
<i>Разом</i>	64	16	12				30
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	120	20	12				50

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Предмет і завдання курсу.

Тоталітарна та демократичні культури

Лекція (2 год.). Світова художня культура ХХ-ХХІ ст. – єдність і багатоманітність. Художній образ – пошуки засобів відображення та пізнання світу в мистецтві в ХХ-ХХІ ст. Міф, феномен гри, семіотика.

Модернізація міфу. «Вигнання» логіки. Художнє «хуліганство». Пам'ять в формуванні художньої культури.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 2. Екзистенціалізм в художній культурі

Лекція (2 год.). Відповідь художньої культури на виклики ХХ століття. Теорія «загубленого покоління». Ефект «айсбергу» в мистецтві. Представники екзистенціалізму.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ- ПОЧАТКУ. ХХІ СТОЛІТТЯ

Тема 4. Антивоєнна риторика культури 40-50-их роках ХХ століття

Лекція (2 год.). Естетика переосмислення «жахів війни». Антифашизм у творчості митців. Драма абсурду. С.Беккет «Чекаючи Годо». Музичне мистецтво після Другої світової війни. В.Голдінг «Володар мух».

Семинар (2 год.).

1. Руйнація культурних цінностей під час війни.
2. Література «втраченого покоління».
3. «Голубка Пікассо» (1949).
4. Антифашизм у світовій художній культурі.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 5. Культура бітників

Лекція (2 год.). Формування «біт-покоління». Неприйняття традиційних культурних цінностей. Д. Керуак «На дорозі». Пошук «нового шляху». Значення сприйняття джазової музики.

Семінар (2 год.).

1. Особливості «біт-покоління».
2. Значення субкультур в художній культурі ХХ століття.
3. Джек Керуак, Аллен Гінзберг, Вільям Берроуз.
4. Філософія сприйняття джазової музики.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 6. Світова художня культура 60-70-их років ХХ століття

Лекція (2 год.). Рок музика. Характерні риси рок-музики. «Драйв». Музика як соціальний феномен. «Бунт» молоді. Художня культура «постіндустріального суспільства».

Семінар (2 год.).

1. Передумови появи рок-музики.
2. Творчість Йозефа Бойса.
3. Г.Маркес «Сто років самотності».
4. Становлення «нової» фантастики.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 7. Світова художня культура 80-90-их років ХХ століття

Лекція (2 год.). Електронна музика. Етнічна музика й сучасні аранжування. П. Зюскінд «Парфуми». Ч.Поланік «Бійцівський клуб».

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 8. Кіномистецтво ХХ-ХХІ століття

Лекція (2 год.). Зародження кіномистецтва. Поява анімації. «Німе кіно». Тенденції розвитку кіно Західної Європи. Американське кіно. Сучасний стан кіномистецтва

Семінар (2 год.).

1. Перші фільми.
2. «Німе» кіно.
3. Визначні представники кіно ХХ століття.
4. Сучасне значення кіномистецтва у художній культурі.

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 9. Естетика постмодернізму художньої творчості ХХ ст.

Лекція (2 год.). Естетика постмодернізму. Фрагментарність художньої культури в постмодерній традиції. Деканонізація художньої культури. Змішання жанрів.

Семінар (2 год.).

1. Втрата спадковості європейських культурних традицій.
2. Роль свободи в постмодернізмі.
3. Творчість У.Еко.
4. Значення «гри» в постмодернізмі.
5. *Література основна: 1.1-1.5*
6. *Література додаткова: 2.1-2.7.*

Тема 10. Тенденції цифрової художньої культури

Лекція (2 год.). Поява цифрової культури. Роль інформації у формуванні художньої культури ХХ-ХХІ століття. Основні небезпеки цифрової доби. Значення Інтернету в розвитку суспільства (культурологічний аспект).

Література основна: 1.1-1.5

Література додаткова: 2.1-2.7.

Тема 11. Художня культура ХХІ ст.

Лекція (2 год.). Новітні тенденції в художній культурі ХХІ століття. Культура пам'яті в художній культурі останніх років. Процеси глобалізації. Формування віртуальної реальності. Вплив російсько-української війни на сучасну культуру.

Семінар (2 год.).

1. Глобалізація в художній культурі.
2. Втрата орієнтирів у художній культурі ХХІ століття.
3. Творчі пошуки в художній культурі ХХІ ст.
4. Основні представники культури ХХІ ст.
5. Які аспекти російсько-української війни вплинули на сучасну культуру.
6. *Література основна: 1.1-1.5*
7. *Література додаткова: 2.1-2.7.*

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	8	8
Відвідування семінарських занять	1	-	-	6	6
Відвідування практичних занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Робота на семінарському занятті	10	-	-	6	60
Робота на практичному занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	-	42	-	139
Максимальна кількість балів:		181			
Розрахунок коефіцієнта:		$181 : 60 = 3,02$			
Екзамен:		40			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

З метою ґрунтовного вивчення дисципліни завдання самостійної роботи складають перзентації з вибраних тем у таблиці.

№ зп	Тематичний розділ	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Академічний контроль, форма підготовки	Бали
Змістовий модуль I. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ					
1	Предмет і завдання курсу. Тоталітарна та демократичні культури	Відмінності тоталітарної та демократичної художньої культури.	5	підготовка доповіді (презентації)	5
2	Екзистенціалізм в художній культурі	Охарактеризуйте екзистенціалізм та одного з його представників (вибірково)	5	підготовка доповіді (презентації)	5
3	Сценографія ХХ століття	Розробіть поради по покращенню візуальної образності спектаклю	10	підготовка доповіді (презентації)	5
Змістовий модуль II. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ- ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ					

4	Антивоєнна риторика культури 40-50-их років ХХ століття	Проаналізуйте одного з авторів антивоєнних творів	1	підготовка доповіді (презентації)	5
5	Культура бітників	Проаналізуйте представника біт-культури	2	підготовка доповіді (презентації)	5
6	Світова художня культура 60-70-их роках ХХ століття	Проаналізуйте один з творів художньої культури 60-70-их років ХХ століття	2	підготовка доповіді (презентації)	5
7	Світова художня культура 80-90-их роках ХХ століття	Проаналізуйте один з творів художньої культури 80-90-их років ХХ століття	5	підготовка доповіді (презентації)	5
8	Кіномистецтво ХХ-ХХІ століття	Проаналізуйте один з фільмів ХХ століття	5	підготовка доповіді (презентації)	5
9	Естетика постмодернізму художньої творчості ХХ ст.	Проаналізуйте один з постмодерністичних творів художньої культури	5	підготовка доповіді (презентації)	5
10	Тенденції цифрової художньої культури	Проаналізуйте один з творів цифрової художньої культури	5	підготовка доповіді (презентації)	5
11	Художня культура ХХІ ст.	Проаналізуйте один з творів художньої культури ХХІ століття	5	підготовка доповіді (презентації)	5
Всього:			50		55

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі електронного тестування в системі електронного навчання Moodle.

Відповіді на тестові завдання – 25 тестів, по 1 балу за правильну відповідь – максимальна кількість балів 25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» передбачений у I семестрі та проводиться у формі електронного тестування в системі електронного навчання Moodle.

Критерії оцінювання семестрового контролю

Відповіді на тестові завдання – 40 тестів, по 1 балу за правильну відповідь – максимальна кількість балів 40. Оцінка автоматично генерується системою електронного навчання Moodle та виводиться на екран відразу по завершенню тестування

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у формі електронного тестування в системі електронного навчання Moodle та охоплює всі теми навчальної дисципліни.

Тестові завдання складаються з таких видів:

- тести з єдиною правильною вибірковою відповіддю (у вигляді слова, фрази тощо);
- тести з декількома правильними відповідями;
- тести, що складаються з питань, що мають дві відповіді, одна, з яких істина, а інша – хибна;
- тести на визначення відповідності.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Художня культура ХХ-ХХІ ст.»

Разом: 120 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 50 год., модульний контроль – 8 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	<i>Змістовий модуль I</i>			<i>Змістовий модуль II</i>							
Назва модуля	ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ			ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ- ПОЧАТКУ. ХХІ СТОЛІТТЯ							
Теоретичні розділи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Лекції (10 балів)	Предмет і завдання курсу. Тоталітарна та демократичні культури (1 бал)	Екзистенціалізм в художній культурі (1 бал)	-	Антивоєнна риторика культури 40-50-их роках ХХ століття (1 бал)	Культура бітників (1 бал)	Світова художня культура 60-70-их років ХХ століття (1 бал)	Світова художня культура 80-90-их років ХХ століття (1 бал)	Кіномистецтво ХХ-ХХІ століття (1 бал)	Естетика постмодернізму художньої творчості ХХ ст. (1 бал)	Тенденції цифрової художньої культури (1 бал)	Художня культура ХХІ ст. (1 бал)
Семінарські заняття (60 балів+6 балів)	-	-	-	Антивоєнна риторика культури 40-50-их роках ХХ століття (10+1 б.)	Культура бітників (10+1 б.)	Світова художня культура 60-70-их років ХХ століття (10+1 б.)		Кіномистецтво ХХ-ХХІ століття (10+1 бал)	Естетика постмодернізму художньої творчості ХХ ст. (10+1 б.)		Художня культура ХХІ ст. (10 +1б.)
Самостійна робота (55 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)							
Разом балів: 181 (q = 3,02), екзамен – 40 балів											

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Основна література:

1. Абрамович С. Д., Чикарькова М. Ю. Світова та українська культура: навчальний посібник. Львів: Світ, 2004. 342 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 38 примірників)
2. Греченко В. А., Чорний І. В. Світова та українська культура з тестовими завданнями: довідник для школярів та студентів. Київ : Літера, 2009. 416 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
3. Історія світової культури : навч. посіб. для студ. гуманітарних спец. вузів / кер. авт. кол. Л. Т. Левчук. 4-е вид., стереотип. К.: Либідь, 2003. 368 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 28 примірників)
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / А. В. Яртись, В. П. Мельник, М. В. Кашуба ; ред.: А. В. Яртись, В. П. Мельник. 2-ге вид., переробл. і доп. Львів : Світ, 2005. 68 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 216 примірників)
5. Шевнюк О. Л. Культурологія : навчальний посібник. 3-тє вид., стереотипне. Київ : Знання-Прес, 2007. 353 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)

2. Додаткова література:

1. Гриценко В. Людина і культура: навчальний посібник для старших класів середніх загальноосвітніх закладів. Київ : Либідь, 2000. 364 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 9 примірників)
2. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 205 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
3. Закович М. М. Українська та зарубіжна : навчальний посібник. 2-ге вид. Київ : Знання, 2001. 550 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірника)
4. Романенкова, Ю. В. Історія пластичних мистецтв : навч. пос. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2008. - 376 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
5. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / за наук. ред. Л. Є. Дещинського ; Міністерство освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти Міністерства освіти і науки України. 4-те вид, переробл. і доп. Львів: Бескид Біт, 2005. 304 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 14 примірників)
6. Чикур Л. Д. Історія української та зарубіжної культури : методичні вказівки для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2021. 44 с. ([maket2.pdf \(onu.edu.ua\)](#))
7. Поліщук О.П., Краснобока Т.В. Методичні рекомендації до семінарських занять з культурології для студентів історичного факультету денної форми навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2018. 24 с. (методичні_рекомендації_історичний_денна.PDF (zu.edu.ua))